

El debat sobre els paradisos fiscals esquitxa el Principat d'Andorra. Des del 2000 forma part de la llista negra de l'OCDE que senyala els països considerats refugi de diner d'origen dubtós. Els darrers anys, el govern liberal ha pres mesures per sortir de la llista. Però les acusacions no s'aplaquen, sobretot quan es manté el secret bancari com un element intocable del sistema financer, un punt que defensen els dos principals partits andorrans.

A final de febrer passat, un escàndol d'evasió fiscal de ciutadans alemanys cap al microstat veí de Liechtenstein feia córrer rius de tinta a la premsa internacional. Com ja havia passat abans, Andorra assistia a una piròtènia mediàtica, habitual quan es parla de paradisos fiscals. El principat pirinenc ja ha estat objecte de diversos treballs periodístics televisius de caràcter sensacionalista. Tot i la crisi pel cas de Liechtenstein, el febrer passat, aquesta vegada el govern andorrà tampoc no va mostrar símptomes de malestar amb relació a la polèmica, i això que el cas va anar més enllà d'un reportatge televisiu amb càmera oculta. L'escàndol va propiciar una escalada de declaracions de la cancellera alemanya, Angela Merkel, exigint duresa contra els països considerats paradisos fiscals. Els dies següents, l'executiu andorrà recordava que en l'àmbit de la fiscalitat el país manté un compromís de continuar reformant el marc a causa del qual des de l'any 2000 Andorra és a la llista negra de paradisos fiscals, al costat de dos països quasi germans per qüestió de dimensió: Liechtenstein i Mònaco.

Tot i la discreció amb què Andorra sol abordar les qüestions més incòmodes, el govern va haver de fer front a les declaracions que van anar sortint a mesura que Alemanya elevava el to per mirar d'aplicar un correctiu als països sospitosos d'acollir capital d'origen dubtós. En una nota oficial, l'executiu de Pintat va subratllar que el país es manté ferm en "la voluntat de conduir l'economia d'Andorra cap a la competitivitat i la transparència".

A banda de Merkel, el cas Liechtenstein també va fer que responsables de l'OCDE, com ara el secretari general de l'organització,

El paradís dels Pirineus

Ángel Gurria, ataquessin els paradisos fiscals. En concret, Gurria va manifestar que “el secret bancari excessiu i compartir informació són relíquies d’un altre temps”. Així mateix, per reblar el clau, Gurria va dir que mentre continuï havent-hi aquestes paradisos, “els residents dels altres països estaran temptats d’evadir fiscalment”. Les declaracions de Gurria palesen que el problema dels paradisos fiscals transcendeix el fet que uns països tinguin un marc legal que permeti una gestió menys controlada dels capitals, i que un altre factor a tenir en compte és el comportament dels ciutadans dels estats veïns, com ara l’espanyol i el francès, en el cas d’Andorra. En vista d’aquestes manifestacions, el govern andorrà subratlla els avenços que, en matèria de legislació econòmica i fiscal, duu a terme el Principat. I recorda que a l’OCDE li han comunicat de manera oficial l’aprovació de la llei de societats i de la llei de comptabilitat dels empresaris, amb l’objectiu d’actualitzar la valoració d’Andorra als informes d’aquest organisme internacional.

Temps de canvis. Durant aquesta legislatura, l’executiu andorrà ha aplicat tres iniciatives legislatives que s’inclouen dins un procés de canvi per a modernitzar el país i fer mèrits per a sortir de la llista negra de l’OCDE: es tracta del conjunt legislatiu que inclou la llei d’inversions estrangeres, la de societats anònimes i responsabilitat limitada i la de la comptabilitat dels empresaris. L’objectiu d’aquests textos és, principalment, dotar d’un nou marc legal el país, de manera que tant els empresaris andorrans com els estrangers que en el futur puguin invertir-hi, tinguin més seguretat jurídica que no tenen actualment. El projecte de llei d’inversions estrangeres ha estat aprovat després d’una gran tempesta política –amb el rebuig de l’esmena a la totalitat que hi va presentar el Partit Socialdemòcrata (PS), principal formació política de l’oposició. Per al govern, aquest text és un element fonamental per a atreure el capital extern i augmentar significativament el grau de liberalització i la competitivitat del país.

La llei de societats anònimes i la de comptabilitat dels empresaris han establert l’obligació de les companyies de portar al dia la gestió econòmica, fer públics els comptes anuals i dipositar-los al registre de societats, a més a més de l’auditoria de comptes obligatòria per a empreses mitjanes i grans i la responsabilitat personal dels administradors en cas d’actuació il·legal. Aquesta és probablement una de les lleis més significatives a l’hora de lluitar contra la neteja de capital.

El sistema fiscal andorrà se sotmetrà també a un procés de reforma, en què es crearà un impost de societats per evitar que Andorra sigui penalitzada fiscalment per Europa. Actualment, Espanya i França graven les companyies andorranes que hi ofereixen serveis perquè no disposen d’un impost semblant.

El procés per a aconseguir l’aprovació d’aquest conjunt de lleis no ha estat pas un camí de roses per al govern de Pintat. Hi ha hagut veus que han considerat que la reforma pretén començar la casa per la teulada i que, d’una altra banda, s’obre a uns sectors i en protegeix uns altres en els quals la família liberal pot tenir interessos. El partit socialdemòcrata ja ha denunciat que la llei d’inversions estrangeres obre la porta a les “arbitrarietats” i al “tràfic d’influències” i lamenta que no s’hagi fet un estudi previ sobre l’impacte que implicarà la nova norma per a l’economia local.

Secret bancari. Amb tot, recentment, el líder del PS, Jaume Bartumeu, ha manifestat que un futur govern socialdemòcrata defensarà el manteniment del secret bancari. “Nosaltres som partidaris de mantenir el secret bancari igual com els socialdemòcrates de Luxemburg o els socialdemòcrates suïssos, amb qui

L’executiu andorrà ha emprès canvis legislatius amb l’objectiu de sortir de la llista negra

La nova llei de societats anònimes andorrana obligarà les empreses mitjanes i grans a passar una auditoria de comptes.

treballem i ens reunim sovint”, afirma el polític andorrà. Això sí, creu que cal fer passos pel que fa a l’intercanvi d’informació, per tal que la comunitat internacional arribi a acceptar plenament l’actitud d’Andorra.

El líder dels socialdemòcrates opina que defensar el secret bancari “no vol dir que no vulguem complir el compromís signat amb Espanya i Portugal que hi ha d’haver intercanvi d’infor-

Segons l’OCDE, Andorra ha de donar més informació als estats que en demanin

mació a la demanda”, en el sentit que “nosaltres defensem i mantindrem el secret bancari, però en el marc de millorar les relacions amb els països veïns”. Bartumeu, doncs, no vol que aquests estats arribin a creure “o puguin arribar a pensar que Andorra és refugi d’un diner deshonest i fraudulent amb relació als països als quals després donem suport, amistat, col·laboració i subvencions”.

Posició de l’OCDE. Sigui com sigui, és ben cert que Andorra continua al punt de mira de l’OCDE, malgrat tots els esforços i les declaracions que demanen comprensió. Els representants de la divisió de cooperació internacional i competència fiscal han visitat Andorra aquest estiu i han subratllat els compromisos que encara

cal arrencar. Sostenen que el Principat ha d’intercanviar més informació amb els estats que ho sol·licitin per sortir de la llista de paradisos fiscals no cooperants, formada per Mònaco, Liechtenstein i Andorra.

El cap de la divisió, Pascal Saint Amans, i el conseller de la mateixa secció de l’organisme, Andrew Auerbach, van fer una visita de dos dies per saber les accions que ha impulsat Andorra a fi d’adequar-se als estàndards de l’OCDE. El missatge transmès després de l’anàlisi va ser un punt crític. D’una banda, Saint Amans va saludar favorablement les mesures que el govern andorrà ha promogut per aconseguir els objectius. Més en detall, considera que el conjunt de lleis econòmiques –comptabilitat, inversió estrangera i

societats– signifiquen una progressió “molt important per a millorar la transparència”.

Tanmateix, el cap de la divisió de cooperació internacional i competència fiscal va recordar que queda camí per recórrer abans d’assolir els requisits que exigeix l’organisme econòmic. “Andorra encara és a la llista i té molt a fer, però hi ha un bon potencial per a arribar a l’intercanvi d’informació”, va dir Saint Amans.

Mecanismes interns. El “cor del debat” respon a la problemàtica de l’evasió fiscal. L’OCDE exigeix al principat pirinenc que engegui els mecanismes interns necessaris per a accedir a les dades i, en segon lloc, disposar d’instruments per a l’intercanvi d’informació amb els països que en sol·licitin. “Són demandes molt genèriques. Per exemple, França s’inquieta si hi ha francesos que evadeixen impostos a Andorra i en demana la llista; Andorra ha de recollir la informació i l’ha de transmetre de forma bilateral.” Saint Amans creu, al mateix temps, que el secret bancari no ha de ser un impediment per a assolir aquesta transparència. De fet, recorda que alguns països el mantenen i han sortit de la llista.

El govern remarca, en vista d’aquestes crítiques, que l’objectiu es basa a establir acords de doble imposició amb intercanvi d’informació segons demanda, però “per arribar a la teulada s’han de construir els fonaments”, segons explica el ministre de Finances, Ferran Mirapeix. L’executiu ha d’analitzar la legislació que s’haurà de canviar per poder assolir els estàndards. N’és un exemple la llei d’ordenament tributari, “bàsica per a determinar la capacitat que té l’estat per a obtenir informació del contribuent”.

Mirapeix també destaca la importància del model fiscal i l’aplicació dels impostos que s’han anunciat –el de societats i l’impost general indirecte–, amb l’objectiu de “poder negociar més endavant amb Espanya, Portugal i França i signar acords de doble imposició amb intercanvi d’informació”.

Joan A. Guerrero